

Rapport

Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland.

Datum: 15 oktober 2012

Rapportnummer: 2012/169

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een politieambtenaar van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland hem op 12 mei 2010 heeft meegenomen naar het politiebureau omdat verzoeker zich niet op straat zou hebben kunnen identificeren.

Feiten

Naar aanleiding van een aanrijding met letsel was een trauma helikopter opgeroepen. In verband daarmee werd door de politie middels 'politielinten' een omgeving afgesloten met het doel een veilige werkplek te creëren. Op diverse plekken van deze afzetting werden politieambtenaren geplaatst die ervoor dienden te zorgen dat burgers zich niet op de afgezette plek zouden begeven. Verzoeker was op weg naar een moskee die zich verderop bevond en maakte aanstalten om over de plek die was afgezet heen te lopen. Verzoeker werd aangesproken door politieambtenaar S. die eerst in de Nederlandse taal en later in het Engels aan verzoeker duidelijk maakte dat hij niet mocht doorlopen. Korte tijd later zag politieambtenaar S., die als aspirant nog in opleiding was, dat verzoeker toch onder het lint door was gegaan en over de plek van de afzetting liep. Politieambtenaar S. hield verzoeker vervolgens staande en nam verzoeker mee terug naar het afzettinglint. Op die plek gaf politieambtenaar S. aan verzoeker te kennen dat hij een bekeuring kreeg voor het overtreden van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). In dat kader werd verzoeker duidelijk gemaakt dat hij zich diende te identificeren. Omdat politieambtenaar S. van mening was dat verzoeker zich niet kon identificeren, hield hij verzoeker aan en nam hem mee naar het politiebureau teneinde op die locatie onderzoek te kunnen doen naar de identiteit van verzoeker.

Visie verzoeker

Verzoeker is Imam en was te laat voor het gebed in de moskee waarin hij werkzaam is. Verzoeker begaf zich daarom in de straat die door de politie was afgezet. Verzoeker werd door een politieambtenaar (S.) naar de politieauto gebracht alwaar de politieambtenaar (S.) hem vroeg naar zijn identiteit. Omdat verzoeker de Nederlandse taal niet machtig is, begreep hij in eerste instantie niet wat de bedoeling was. Om die reden vroeg hij een van de aanwezige jongeren om voor hem te tolken. Toen de tolk (getuige N.) aan hem vertelde dat de politie hem om zijn identiteitsbewijs (ID bewijs) vroeg, heeft verzoeker zijn ID bewijs direct ter inzage aangeboden, aldus verzoeker. Verzoeker heeft excuses aangeboden voor het betreden van het afgezette gebied maar betwist dat hij zijn ID bewijs niet ter inzage zou hebben aangeboden. Verder betwist verzoeker dat hij tegen de politieambtenaar zou hebben gezegd "paspoort in moskee".

Lezing getuigen

Naar aanleiding van de aanhouding van verzoeker meldden zich drie getuigen K., N. en E. die alle drie afzonderlijk voor verzoeker een schriftelijke verklaring op papier hadden gezet. Getuige K. verklaarde dat hij verzoeker kent omdat hij Imam is. Volgens K. heeft N. de Imam geholpen door aan hem te vragen of hij zijn verblijfspas bij zich had. Volgens K. heeft de Imam daarop in het bijzijn van K. de verblijfspas tevoorschijn gehaald en aan de politie getoond. Volgens K. heeft de politie de Imam daarna in een politieauto laten stappen en hem naar het bureau meegenomen.

Getuige E. verklaarde dat hij verzoeker met de politie zag praten en aan hem vroeg wat er aan de hand was. Verzoeker gaf aan E. te kennen dat hij niet precies had begrepen dat de politie hem om zijn legitimatiebewijs had gevraagd. Vervolgens zei E. tegen verzoeker dat de politie hem om zijn identiteit had gevraagd. Volgens E. haalde verzoeker hierop zijn identiteitsbewijs uit zijn zak en liet dat zien. Volgens E. heeft de politie ondanks dat verzoeker zijn identiteitsbewijs had laten zien, verzoeker mee-genomen naar het politiebureau.

Getuige N. verklaarde dat hij verzoeker had geholpen omdat verzoeker niet begreep wat de politie wilde. N. verklaarde daarop dat hij verzoeker vroeg of hij zijn verblijfspas bij zich had. Volgens N. heeft verzoeker vervolgens zijn verblijfspas aan de politie overhandigd. Volgens N. heeft de politie ondanks dat verzoeker zijn verblijfspas had laten zien, hem toch meegenomen naar het politiebureau. Dat zou volgens N. zijn gebeurd omdat verzoeker zijn identiteitspas niet tijdig aan politieambtenaar S. had getoond.

Lezing betrokken politieambtenaar S.

De betrokken politieambtenaar S. is door de substituut-ombudsman gehoord.

Hij verklaarde als volgt.

Volgens politieambtenaar S. had hij het legitimatiebewijs van verzoeker gevorderd. S. hoorde dat verzoeker slecht Nederlands sprak. S. vorderde nogmaals het legitimatiebewijs van verzoeker. Volgens S. is er in ieder geval wel echt gesproken over een paspoort, rijbewijs of identiteitskaart. In ieder geval over het paspoort want daar reageerde verzoeker volgens S. ook op met woorden als: "paspoort in (de) moskee." dan wel woorden van gelijke strekking. S. vroeg daarop aan een voorbijganger die verzoeker kennelijk kende, of hij zijn boodschap aan verzoeker zou willen vertalen. Nadat S. verzoeker via de tolk voor de derde maal had verzocht om zijn legitimatiebewijs te tonen, zei verzoeker via de tolk

tegen S. dat hij dat niet bij zich had.

Op dat moment besloot S. dat hij verzoeker zou aanhouden op grond van de Wet op de Identificatieplicht (WID) (zie Achtergrond, onder 2). S. gaf aan dat hij de tolk had gevraagd te vertalen dat verzoeker was aangehouden omdat hij niet op eerste vordering zijn legitimatiebewijs had getoond. S. gaf tevens aan dat hij (S.) natuurlijk niet had begrepen wat de tolk had vertaald. Nadat S. op het politiebureau de mini-proces-verbalen (bekeuringen) had opgemaakt, zag hij dat verzoeker een vreemdelingendocument uit zijn portemonnee haalde. S. legde vervolgens aan verzoeker uitdat hij te laat was omdat het vreemdelingendocument (het ID bewijs) niet op eerste vordering getoond was en dat de bekeuring voor hem dus helaas wel doorgang zou vinden. Volgens S. gaf verzoeker toen te kennen dat hij het daar niet mee eens was.

Volgens S. kloppen de verklaringen van de getuigen van verzoeker niet. Het vreemdelingendocument was volgens S. echt pas op het politiebureau tevoorschijn gekomen. S. had verzoekers vreemdelingendocument ook aangewezen en daarbij gezegd: " Ja, die moeten we hebben". Volgens S. zou er helemaal geen reden voor hem zijn geweest om verzoeker aan te houden als verzoeker op straat het ID-bewijs (het vreemdelingendocument) daadwerkelijk had getoond.

Lezing betrokken politieambtenaar W.

Ook de betrokken politieambtenaar W. is door de substituut-ombudsman gehoord.

Hij verklaarde als volgt.

Politieambtenaar W. was als chef van dienst aanwezig op de plaats waar een aanrijding met vrij ernstig letsel had plaatsgevonden. Hij zorgde ervoor dat de omgeving van de aanrijding door politieambtenaren werd afgesloten zodat de traumahelikopter op een veilige manier kon landen en daarnaast de sporen van de aanrijding door de verkeersongevallendienst konden worden veiliggesteld. W. zag en hoorde dat politieambtenaar S. verzoeker eerst in het Nederlands en later in het Engels aansprak. Volgens W. stond er ook een aantal mensen die in een voor W. onduidelijke taal met verzoeker spraken. Kort daarop zag W. dat verzoeker toch onder het lint was doorgelopen en dat zijn collega S. achter verzoeker aanliep en hem vervolgens staande hield en mee terugnam naar het afzettingslint. W. zei tegen S. dat S. aan verzoeker een bekeuring kon geven voor overtreding van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) omdat verzoeker door het rode lint was gelopen. W. gaf aan dat ook hij verzoeker in de Nederlandse- en Engelse taal had aangesproken en hem duidelijk had gemaakt dat hij zich moest identificeren vanwege het overtreden van de APV. Volgens W. moet iemand (die een bekeuring krijgt) zich kunnen legitimeren. Als die persoon zich uiteindelijk niet kan

legitimeren dan kan de bekeuring ook niet worden uitgeschreven en wordt die persoon aangehouden. Vervolgens wordt die persoon meegenomen naar het politiebureau in verband met het niet voldoen aan de wet ID.

Volgens W. worden mensen die door een rood afzettingslint lopen normaal gesproken niet meegenomen naar het politiebureau omdat dat niet nodig is. Als iemand zich niet kan legitimeren of niet wil legitimeren dan is het volgens W. aan die persoon zelf en dan gaat die persoon mee naar het bureau en dan wordt hij ingesloten. Eerst krijgt die persoon een insluitingsfoullering, dat betekent dat al zijn persoonlijke bezittingen worden afgenomen (die hij naderhand bij zijn vrijlating weer terugkrijgt). Volgens W. komt er op dat moment meestal wel een legitimatiebewijs naar boven maar dan is hij al formeel aangehouden en dat betekent dat hij bij de politie moet worden ingevoerd in het computersysteem en dat hij moet worden voorgeleid aan de hulpofficier van justitie voor het feit (het niet op eerste vordering tonen van een ID bewijs) waarvoor hij is aangehouden. Volgens W. hoorde hij dat S. aan verzoeker zowel in het Nederlands als het Engels vroeg om een paspoort of ID bewijs. Volgens W. kon verzoeker zich, ondanks een vordering daartoe, niet legitimeren en werd hij daarom aangehouden op grond van art. 447e van het Wetboek van Strafrecht (zie Achtergrond, onder 2). Tijdens de interne klachtprocedure gaf W., aanvullend op zijn eerdere verklaring aan dat hij niet wist of het identiteitsbewijs van verzoeker op straat was afgegeven ter inzage. W. verklaarde tegenover de substituut-ombudsman dat hij daar niet bij was geweest omdat hij door moest gaan met het aansturen van de mensen die op- en bij de plaats van het ongeval vanuit hun hulpverlenende rol bezig waren. W. had dus niet gezien of verzoeker op straat wel of niet (alsnog) een identiteitsbewijs had getoond. W. verklaarde wel te weten dat het identiteitsbewijs na de aanhouding van verzoeker op het politiebureau tevoorschijn was gekomen.

Standpunt Korpsbeheerder

De korpsbeheerder liet in reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman weten dat de politie Amsterdam-Amstelland eerst nog wilde proberen om middels een bemiddelingsgesprek met verzoeker een oplossing te vinden voor de klacht. Tijdens het bemiddelingsgesprek werden vanuit de zijde van de politie aan verzoeker, die Imam is, excuses aangeboden voor de buitengewoon vervelende situatie die was ontstaan. In het belang van de goede relatie heeft de politie een gebaar gemaakt door de kosten van de boete van het niet voldoen aan de ID-plicht voor haar rekening te willen nemen. De korpsbeheerder liet verder aan de Nationale ombudsman weten dat hij het betreurde dat het bemiddelingsgesprek niet tot tevredenheid bij verzoeker had geleid. In zijn formele reactie op het onderzoek gaf de korpsbeheerder aan dat hij, nu er geen sprake was van nieuwe feiten en/of omstandigheden, bij zijn eerder ingenomen standpunt bleef dat hij niet in staat was om een oordeel te geven over de klacht. In dat kader verwees hij naar het

advies van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland (de commissie) aan de korpsbeheerder om zich te onthouden van het geven van een oordeel over de klacht van verzoeker. De commissie onderbouwde dit advies met de conclusie dat de verklaringen van beide partijen omtrent de aanleiding voor de aanhouding elkaar in belangrijke mate tegenspreken.

Informatie van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB)

In reactie op een informatieverzoek deelde het Centraal Justitieel Incasso Bureau aan de Nationale ombudsman mee dat verzoeker op 2 augustus 2010 het transactievoorstel had betaald dat hij had gekregen voor het niet voldoen aan de identificatieplicht.

Oordeel van de Nationale ombudsman

1. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid integer handelt en een bevoegdheid alleen gebruikt voor het doel waarvoor deze is gegeven. Dit vereiste brengt met zich mee dat een burger in principe niet naar het politiebureau wordt meegenomen voor het vaststellen van diens identiteit als hij op straat, kort na te zijn aangehouden op grond van het niet voldoen aan de identificatieplicht, alsnog zijn identificatiebewijs kan laten zien.
2. De Wet op de Identificatieplicht (WID) verplicht burgers om onder bepaalde omstandigheden op eerste vordering hun identiteitsbewijs te tonen aan een opsporingsambtenaar. In de praktijk wordt burgers niet gevraagd om hun identiteitsbewijs te tonen maar wordt juist expliciet gevraagd dan wel gevorderd om hun legitimatiebewijs te tonen. Het is de Nationale ombudsman bekend dat in het dagelijks spraakgebruik het begrip legitimeren wordt gebruikt waar eigenlijk identificeren wordt bedoeld. Onder legitimeren wordt officieel verstaan: het tonen van een bewijs waaruit blijkt wat je bent. Zo beschikt een politieambtenaar over een politielegitimatiebewijs zodat hij middels het tonen daarvan aan een burger, kan bewijzen dat hij echt een politieambtenaar is. Onder identificeren wordt verstaan: het tonen van een bewijs waaruit blijkt wie je bent. Omdat er meerdere soorten kaarten en documenten als identiteitsbewijs zouden kunnen worden aangemerkt, heeft de overheid bij wet besloten dat alleen een beperkt aantal documenten als identiteitsbewijs wordt aangewezen (zie Achtergrond, onder 1.).

3. Zoals de politieambtenaren S. en W. in hun verklaring aangaven, wordt een persoon die zich op straat, na te zijn aangehouden wegens het niet voldoen aan de ID-plicht, alsnog identificeert in principe niet meegenomen naar het politiebureau omdat dat geen meerwaarde heeft. De identiteit is immers vastgesteld en daardoor is informatie beschikbaar gekomen die de politieambtenaar nodig heeft voor het uitschrijven van de bekeuring. Het belang bij de aanhouding en aansluitend het onderzoek naar de identiteit is daarmee namelijk komen te vervallen. Daarnaast scheelt deze keuze de politie praktisch gezien veel (kostbare) tijd omdat ze dan de op grond van de Wet Identificatieplicht (WID) aangehouden persoon niet meer aan de hulpofficier van justitie hoeven voor te geleiden en daarnaast geen uitgebreid verslag hoeven te doen in het politiesysteem BVH. Een persoon die zich echter niet (alsnog op straat) identificeert en pas op het politiebureau een identiteitsbewijs laat zien, krijgt volgens de betrokken politieambtenaren S. en W. echter wel een bekeuring omdat het dan te laat is aangezien de politie op dat moment, na de voorgeleiding aan de hulpofficier van justitie, verplicht is om de aanhouding administratief in het politiesysteem BVH te verantwoorden. De speelruimte die ze op straat nog hadden, is vanaf dat moment komen te vervallen.

4. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat verzoeker op straat aanvankelijk als gevolg van de taalbarrière naar eer en geweten in de veronderstelling heeft verkeerd dat hij niet aan de vordering van politieambtenaar S. kon voldoen omdat hij op dat moment geen paspoort op zak had. De Nationale ombudsman kan zich verder voorstellen dat verzoeker mogelijk in de veronderstelling heeft verkeerd dat hij, nu hij zich blijkbaar weliswaar te elfder ure, alsnog op het politiebureau middels zijn vreemdelingendocument bleek te kunnen identificeren, geen bekeuring meer zou krijgen voor het overtreden van de WID. Achteraf bezien kan niet worden uitgesloten dat er op straat mogelijk sprake is geweest van een communicatiestoornis tussen enerzijds de politieambtenaren W. en S. en anderzijds verzoeker en diens getuigen aangezien het vreemdelingendocument van verzoeker kennelijk ook door de politie als identiteitsbewijs werd geaccepteerd. Als dit op straat al duidelijk was geworden dan was het niet nodig geweest om verzoeker aan te houden omdat hij op dat moment al over een identiteitsbewijs beschikte maar dat is helaas wijsheid achteraf.

5. In deze zaak bestaat geen discussie over de vraag of de vordering aan verzoeker om zijn identiteitsbewijs te tonen wel of niet rechtmatig was. Vast staat dat politieambtenaar S. verzoeker meerdere malen heeft gevorderd om diens '*legitimatiebewijs*' te tonen (met de woorden: "paspoort, rijbewijs, identiteitskaart") en dat hij deze vordering ook nog een keer via een tolk aan verzoeker heeft gedaan. De Nationale ombudsman realiseert zich dat de lezing van verzoeker en diens getuigen K., N. en E. enerzijds en de lezing van de betrokken ambtenaren S. en W. anderzijds ver uiteenlopen voor wat betreft de beantwoording van de vraag of verzoeker wel of niet alsnog op straat, voordat hij naar het politiebureau werd overgebracht, een identiteitsbewijs heeft laten zien. De Nationale ombudsman heeft bij de beoordeling van deze kwestie uiteindelijk een zwaarder gewicht

toegekend aan de lezing van de politieambtenaren S. en W., aangezien deze verklaringen consistent en concreet zijn en hem daardoor aannemelijk voorkomen, terwijl anderzijds de lezing van verzoeker en diens getuigen minder concreet is. De verklaringen van de politieambtenaren komen de ombudsman ook meer aannemelijk voor, omdat niet valt in te zien waarom zij zich in de gegeven situatie veel onnodig werk op de hals zouden halen door verzoeker af te voeren naar het politiebureau.

De Nationale ombudsman is alles overziend dan ook van oordeel dat de politie Amsterdam-Amstelland niet heeft gehandeld in strijd met het vereiste van integriteit.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 24 juni 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch de korpsbeheerder noch verzoeker gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Achtergrond

Wet op de identificatieplicht

Artikel 1

"1. Als documenten waarmee in bij de wet aangewezen gevallen de identiteit van personen kan worden vastgesteld, worden aangewezen:

1°. een geldig reisdocument als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder a, b, c, d, e en g, of tweede lid, van de Paspoortwet;

2°. de documenten waarover een vreemdeling ingevolge de Vreemdelingenwet 2000 moet beschikken ter vaststelling van zijn identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie;

3°. een geldig nationaal, diplomatiek of dienstpaspoot dat is afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat van de Europese Gemeenschappen of in een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, voor zover de houder de nationaliteit van die andere lidstaat bezit;

4°. een geldig rijbewijs dat is afgegeven op basis van de Wegenverkeerswet, een geldig rijbewijs als bedoeld in artikel 107 van de Wegenverkeerswet 1994 of een rijbewijs dat is afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat van de Europese Gemeenschappen of in een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, waarvan de houder in Nederland woonachtig is, zolang de bij de Wegenverkeerswet 1994 vastgestelde termijn van geldigheid in Nederland niet is verstreken, aan de houder geen administratieve maatregel bedoeld in paragraaf 9 van hoofdstuk VI van de Wegenverkeerswet 1994 is opgelegd of aan hem niet de bijkomende straf bedoeld in artikel 179 van die wet is opgelegd en mits het rijbewijs is voorzien van een pasfoto van de houder.

2. Onze Minister van Justitie kan, al dan niet voor een bepaald tijdvak, andere dan de in het eerste lid bedoelde documenten aanwijzen ter vaststelling van de identiteit van personen."

Artikel 2

"Een ieder die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, is verplicht op de eerste vordering van een ambtenaar als bedoeld in artikel 8a van de Politiewet 1993, een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 ter inzage aan te bieden. Deze verplichting geldt ook indien de vordering wordt gedaan door een toezichthouder."

Wetboek van Strafrecht

Artikel 447e

"Hij die niet voldoet aan de verplichting om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, hem opgelegd krachtens de Wet op de identificatieplicht, het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht, de Overleveringswet, de Uitleveringswet, de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen, de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden, de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen of de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen, wordt gestraft met geldboete van de tweede categorie."